

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Всеукраїнська науково-практична конференція
магістрантів і молодих дослідників**

«НАУКОВІ ПОШУКИ МОЛОДІ У ХХІ СТОЛІТТІ»

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

30 жовтня 2024 року

Біла Церква
2024

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Власенко С.А., д-р вет. наук.

Козій Н.В., канд. вет. наук.

Василенко О.І., д-р філософії.

Юрченко А.І., канд. с.-г. наук.

Славінська О.В., керівник редакційно-видавничого відділу.

Відповідальна за випуск – **Славінська О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Актуальні проблеми ветеринарної медицини: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції магістрантів і молодих дослідників. 30 жовтня 2024 р. м. Білоцерківський НАУ 79 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

6. Morgan & Mikhail's Clinical Anesthesiology / J. F. Butterworth et al. McGraw-Hill. 2021.
7. Clinical Anesthesia / P. G. Barash et al. Wolters Kluwer. 2019.
8. Neuroscience of Anesthesia / E. N. Brown et al. Oxford University Press. 2020.
9. Textbook of Pharmacology / C. W. Henderson et al. Academic Press. 2019.
10. Principles of Anesthesia / J. Scholz et al. Springer. 2019.
11. Flecknell P. A. Laboratory Animal Anesthesia. Academic Press. 2020.
12. Morgan & Mikhail's Clinical Anesthesiology / J. F. Butterworth et al. McGraw-Hill. 2021.

УДК 636.7.09:616.95.1:619

УМАНЕЦЬ Р. А., магістрант

Науковий керівник – **СОЛОВІЙОВА Л. М.,** канд. вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕПІЗООТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА ЗАХОДИ БОРОТЬБИ ЗА ЕЙМЕРІОЗУ КУРЕЙ

На птахофермі НВЦ Білоцерківського НАУ у вікових групах курчат-бройлерів 32 та 25 днів було виявлено еймеріоз. ЕІ становила, відповідно, 27,1 % і 23,2 % за ПІ 41 та 34 ооцисти еймерій. Толтразурил-50 виявився ефективним препаратом для лікування курей за еймеріозу.

Ключові слова: екстенсивність інвазії, інтенсивність інвазії, ооцисти еймерій, епізоотологічні особливості, заходи боротьби.

За повідомленнями окремих вчених, паразитарні захворювання посідають третє місце у світі серед хвороб птахів. Висока стійкість екзогенних форм збудників (яйця та личинки гельмінтів, ооцисти та цисти найпростіших) до впливу факторів зовнішнього середовища (перепади температури, висушування) і збереження при цьому впродовж тривалого часу здатності доходити до інвазійної стадії та заражати птицю, визначає прогнозовану періодичність спалахів інвазій. Слід зауважити, що на частку інвазійних захворювань у птахівництві припадає від 35 до 70 % збитків, що складаються зі зниження виробничих показників (збереженість поголів'я, зниження приростів, несучості, конверсії корму тощо); додаткових витрат на проведення лікувальних заходів і санації приміщень, тому тему вважаємо актуальною [1, с. 71; 2, с. 329].

Метою роботи було вивчити епізоотологічні особливості за еймеріозу курей згідно даних літератури та дослідити на еймеріоз курчат-бройлерів Навчально-виробничого центру Білоцерківського національного аграрного університету, а також, за необхідності, проаналізувати ефективність застосованого лікування та розробити заходи боротьби.

Матеріали і методи досліджень. Для того, щоб вивчити епізоотичну ситуацію за даними НВЦ БНАУ щодо еймеріозу курей, було відібрано проби фекалій та проведено їх гельмінтокопроовоскопічне дослідження в умовах лабораторії кафедри паразитології та фармакології факультету ветеринарної медицини Білоцерківського НАУ.

Дослідження проб фекалій здійснювали комбінованим методом, стандартизованим Г. О. Котельниковим та В. М. Хреновим.

Результати досліджень. Завдяки значному поширенню та високій летальності серед хворого молодняку особливу увагу серед паразитарних хвороб привертає еймеріоз. Згідно з даними ветеринарної статистики, в усьому світі втрати від цієї хвороби щорічно становлять близько 500 млн. доларів. Найбільших економічних збитків завдає падіж молодняку. Значну частину втрат також становлять зниження продуктивності курей, маси тіла, загибель від вторинної інфекції [1, с. 70; 3, с. 21; 4, с. 26; 5, с. 151].

Еймеріоз птиці має значне поширення на всій території України, нерідко спричинюючи розвиток ензоотій. У більшості господарств Лісостепу і Полтавської області, де птицю утримують на підлозі з використанням вигулів, дану інвазію виявляють

протягом усього року. У зимовесняний період у 6,6–20 % дорослої птиці було зареєстровано еймеріоносійство. У теплу пору року зараженість еймеріями птиці усіх видів, особливо молодняку, зростає в межах 40–100 %. У спеціалізованих господарствах із клітковим способом утримання курей виявляли еймеріоносійство з екстенсивністю інвазії 3,5–16 %. Значно поширений еймеріоз птиці в господарствах степової зони, птахофермах центральних та південних областей України [4, с. 28; 5, с. 153].

Найчастіше захворюваність і смертність від еймеріозу реєструють у курчат від 2–3-тижневого віку до 6–8, із 1,5–2-місячного віку еймеріоз курчат зустрічається рідко, що пов'язано з розвитком імунітету [3, с. 22].

Еймерії майже повсюди присутні за вирощування птиці, але клінічно захворювання проявляється лише після прийому сприйнятливими птахами великої кількості споруваних ооцист. Як клінічно заражені, так і одужуючі птахи виділяють ооцисти у своєму посліді, чим забруднюють корм, пил, воду, послід та ґрунт. Ооцисти можуть передаватися механічними носіями, наприклад, обладнанням, одягом, комахами, працівниками сільського господарства та тваринами. Свіжі ооцисти не заразні, поки вони не споруються; в оптимальних умовах (21°–32°С з достатньою вологістю та киснем), це потребує 1–2 дні. Сформований період становить 4–7 днів. Спорувані ооцисти можуть виживати протягом тривалого періоду. Ооцисти стійкі до деяких дезінфікуючих засобів, але гинуть від замерзання або високої температури навколишнього середовища [6, с. 102; 7, с. 465].

24 вересня 2024 року на фермі НВЦ БНАУ вивчали паразитологічну ситуацію щодо гельмінтозів та протозоозів курчат-бройлерів (партії віком 32 та 25 днів, кількістю голів у боксі, відповідно, – 3600 та 3500).

З цією метою провели відбір фекалій від курчат-бройлерів у кількості 148 проб від першої партії та 164 проби від другої.

У результаті гельмінтологічних досліджень у курчат-бройлерів яєць гельмінтів знайдено не було, та були виявлені ооцисти еймерій.

Результати свідчать, що на початку наших досліджень екстенсивність інвазії (EI) у I партії становила 27,1 %, а інтенсивність інвазії (II) мала межі від 12 до 134 ооцист еймерій і складала в середньому 41 ооцисту в трьох краплинах флотаційного розчину. У другій партії EI складала 23,2 % за II 34 ооцисти при межах від 14 до 118 ооцист еймерій.

Тому був застосований кокцидіостатик толтрасан-50 протягом 3 днів у дозі 1 мл/л питної води, ДР якого є толтразурил – 50 мг/мл препарату. Препарати групи триазинтріону, до якої належить толтразурил, має широкий спектр дії, а саме порушує внутрішньоклітинні стадії розвитку еймерій. Не виявлено мутагенної, канцерогенної і тератогенної дії препарату.

На 12-й день від початку дачі толтрасану-50 екстенсивність (EE) та інтенсивність (IE) сягали 100 % в обох вікових групах курчат-бройлерів. Отримані дані свідчать про звільнення організму курчат від ооцист еймерій.

Проведені нами дослідження виявили напружену епізоотичну ситуацію щодо еймеріозу курчат у НВЦ Білоцерківського НАУ. Складність її обумовлена напольним утриманням птиці, постійним забрудненням збудником середовища, наявністю сприйнятливого поголів'я і, як наслідок, високою інвазованістю. Все це вимагало від нас розробки комплексу заходів по боротьбі з еймеріозом.

Для запобігання виникнення даного захворювання необхідно в приміщенні надавати птиці збалансовану і повноцінну годівлю, підтримувати мікроклімат для даного віку курей, витримувати норму кількості птиці на одиницю площі, після видалення групи попереднього поголів'я і перед посадкою нової із цеху видаляти послід, дезінфікувати приміщення і реманент, білити стіни; дотримуватися правил гігієни персоналу, проходити через санпропускник, регулярно змінювати та щодня зволожувати дезковрики дезрозчином.

Висновок. 1. На птахофермі НВЦ БНАУ виявлено неблагополуччя з еймеріозу курчат-бройлерів. 2. Толтразурил-50 згубно діє на еймерій, тому може бути рекомендований для лікування курей від еймеріозу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Соловійова Л. М., Сонгаль І. О. Лікування курей за еймеріозу. Наукові праці Полтавської державної аграрної академії. Серія: Ветеринарна медицина. Вип. 5. Полтава, 2012. С. 70–73.
2. Соловійова Л. М., Шевченко С. М. Порівняльна ефективність лікарських засобів за еймеріозу курей. Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини: збірник наукових праць ХДЗВА. Ветеринарні науки. Вип. 25, Ч. 2. Харків. 2012 р. С. 328–330.
3. Еймеріоз свійської птиці у господарствах центральних областей України, заходи боротьби і профілактики / Л. С. Короленко та ін. Ветеринарна медицина України. 2012. № 4. С. 21–22.
4. Древаль Д. В. Сучасні тенденції у розвитку методів боротьби з кокцидіозом курей. Сучасна ветеринарна медицина. 2012. № 1. С. 26–30.
5. Пчелінська Л. В. Кокцидіоз птиці в господарствах з різними умовами утримання. Аграрний вісник Причорномор'я: збірник наукових праць. 2008. Вип. 43. С. 151–153.
6. Gerhold R. W., McDougald L. R., Beckstead R. B. A novel, simplified technique to amplify Eimeria (Coccidia: Apicomplexa) DNA from oocysts. Journal of Parasitology. 2015. № 101 (1). P. 102–103.
7. Nolan M. J., Tomley F. M., Kaiser P., Blake D. P. Quantitative real-time PCR (qPCR) for Eimeria tenella replication – Implications for experimental refinement and animal welfare. Parasitology International. 2015. № 64 (5). P. 464–470.

УДК: 636.21:32/12.8

ЗОНІК Л.А., магістрант

Науковий керівник – КОЗІЙ В.І., д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЧИ МОЖЛИВИЙ АУТИЗМ У ТВАРИН?

У тварин зі складною соціальною поведінкою можна діагностувати розлади аутистичного спектру (РАС).

Ключові слова: аутизм, розлади аутистичного спектру, РАС.

Аутизм — це розлад нервової системи, діагноз якого ґрунтується на трьох поведінкових критеріях: незвичні взаємні соціальні взаємодії, дефіцит спілкування та стереотипна повторювана поведінка з обмеженими інтересами [1]. На сьогоднішній день даний розлад вивчений недостатньо. Для повного розуміння розвитку та діагностики аутизму вчені використовують тваринні моделі. Імітація клінічних ознак РАС відбувалася на домашніх тваринах, напівмавпах, гризунах, птахів, рибах та на безхребетних [2]. Оскільки у тварин спостерігалися схожі моделі поведінки, як у людей, виникли питання, чи вони також можуть страждати на розлади аутистичного спектру?

Метою роботи було вивчити сучасну літературу, щодо можливості діагностики аутизму у тварин.

Матеріали і методи роботи. Вивчали літературні джерела з інтернет платформ Google Академія та PubMed. Під час пошуку використовувалися наступні ключові слова (фрази) – autism, autism in animals, autism in wild animals, common psychological diseases of humans and animals, autistic animal models.

Результати досліджень. Аутизм, як нейророзвитковий розлад, переважно асоціюється з людиною, однак питання про те, чи можуть тварини страждати від схожих розладів, привертає увагу вчених. Для дослідження аутизму використовуються різноманітні тваринні моделі, такі як гризуни, примати та птахи [2]. Ряд поведінкових і нейробіологічних характеристик у деяких видів тварин схожі на аутистичні риси в людей, що дозволяє використовувати ці види для вивчення патогенезу та механізмів розладу аутистичного спектру (РАС).